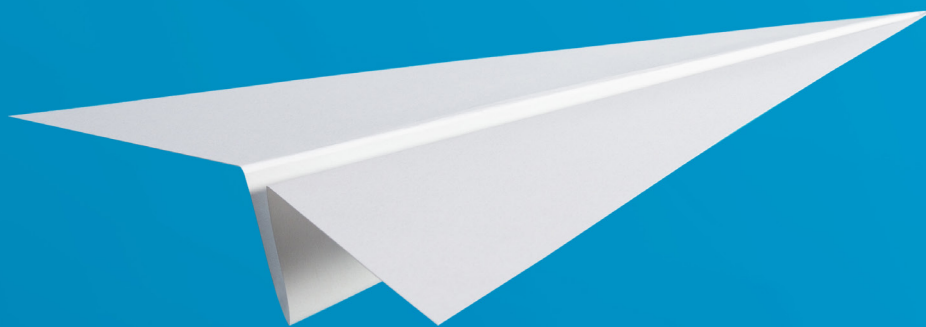

Bank Van Breda Deep Dive

Hoe kijken ondernemers naar 2025?

Resultaten enquête 2024

‘Het ondernemersklimaat mag dan onrustig zijn, het vertrouwen van ondernemers is groot. Obstakels kunnen overwonnen worden, ook in zeer woelige tijden.’

In tijden van grote onzekerheid en voortdurende veranderingen, blijft het ondernemerschap een bron van inspiratie en veerkracht. Bank Van Breda presenteert de resultaten van de recente Outlook-enquête, waarin de ervaringen en verwachtingen van ondernemers en niet-medische vrije beroepen voor 2024 en de vooruitzichten voor 2025 worden belicht.

Uit onze enquête blijkt dat 50,3% van de ondernemers 2024 als een jaar van status quo beschouwt. Vooruitkijkend naar 2025 duiken veel onzekerheden op, maar geven ondernemers ook blijk van een enorm zelfvertrouwen.

Ondernemers staan voor aanzienlijke uitdagingen, zoals veranderende wetgeving, wijzigingen in fiscaliteit, inflatie en een nijpend tekort aan arbeidskrachten. Daarnaast houden geopolitieke ontwikkelingen velen van ons bezig. Het ondernemersklimaat mag dan wel onrustig zijn, het vertrouwen van ondernemers is groot. Dit zelfvertrouwen is geen blind optimisme. In het belang van hun bedrijf maken ondernemers keuzes, brengen ze focus in de bedrijfsvoering en formuleren ze mogelijke oplossingen. Obstakels kunnen overwonnen worden, ook in zeer woelige tijden.

Bij Bank Van Breda blijven we ons inzetten om onze klanten te ondersteunen bij het realiseren van hun doelen, met bewondering voor hun veerkracht waarmee ze navigeren door een steeds veranderende omgeving.

Ik nodig u uit om verder te lezen en meer te ontdekken over de inzichten en vooruitzichten die onze enquête heeft opgeleverd. Samen bouwen we aan een toekomst vol mogelijkheden.

Dirk Wouters, CEO Bank Van Breda

Profiel van de ondernemers die deelnamen

Aan het onderzoek namen 660 ondernemers en niet-medische vrije beroepen deel, allen klant bij Bank Van Breda. Ze werden in het najaar van 2024 bevestigd via een online enquête.

Verdeling steekproef

Segment

Ondernemers	Niet-medische vrije beroepen
77% (N = 507)	23% (N = 143)

Taal

Nederlandstalig	Franstalig
84% (N = 553)	16% (N = 107)

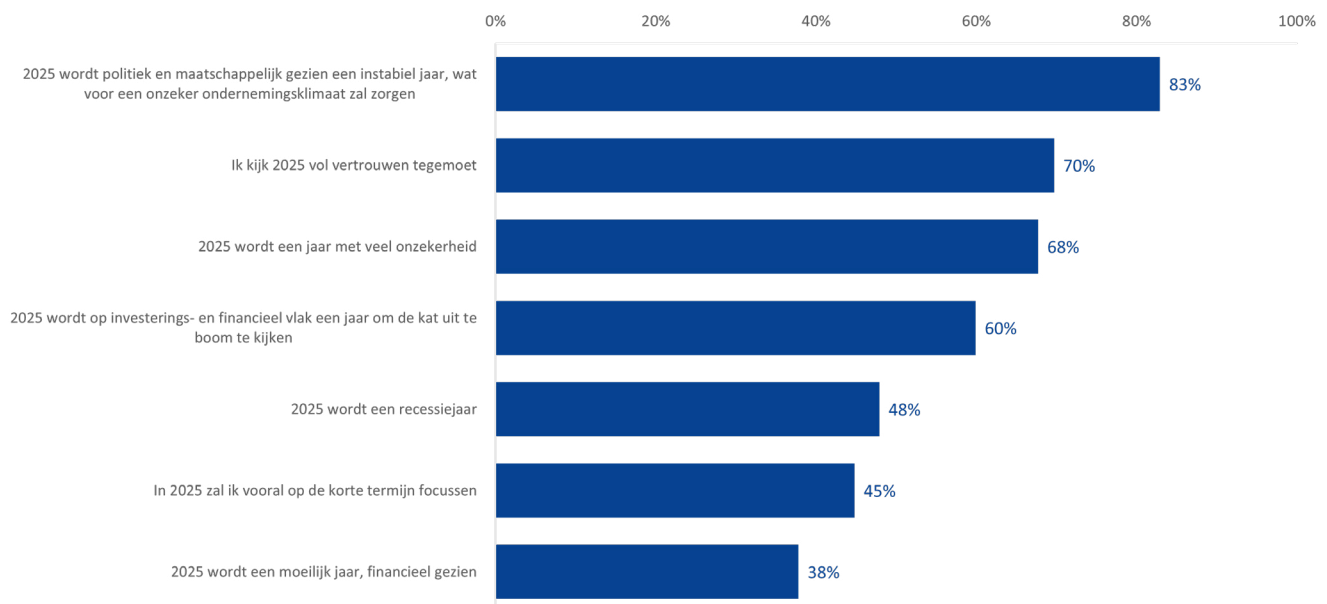
38% van de respondenten heeft geen werknemers, 19% heeft meer dan 10 werknemers. Het merendeel van de ondernemers die de vragenlijst invulden (81%) was op dat moment tussen de 11 en 40 jaar professioneel actief als ondernemer of niet-medisch vrij beroep.

Het (zelf)vertrouwen van ondernemers om 2025 aan te vatten is groot, ook al is er erg veel onzekerheid over hoe het komende jaar zich zal ontwikkelen.

In welke mate kan u zich vinden in onderstaande uitspraken?

% dat eerder of helemaal akkoord is

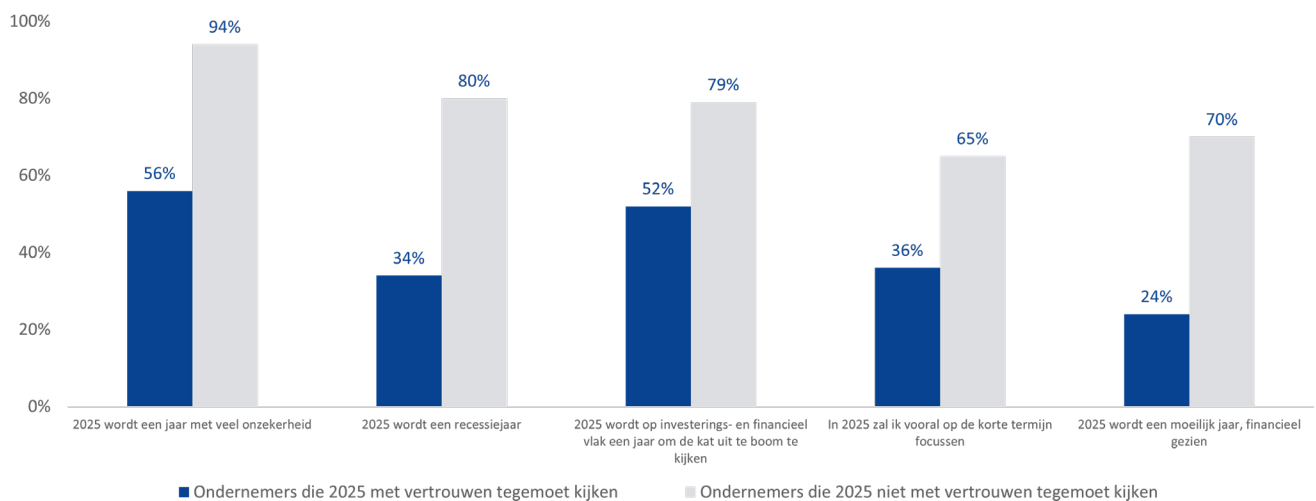
Bank Van Breda:

'Wanneer we ondernemers vragen hoe ze kijken naar 2025 zien we een dubbel beeld. Enerzijds geeft de meerderheid (70%) aan dat ze vol vertrouwen naar het komende jaar kijken, maar we zien ook grote onzekerheid over wat 2025 zal brengen. Maar liefst 83% verwacht politieke en maatschappelijke instabiliteit die voor een onzeker ondernemingsklimaat zal zorgen. 3 op 5 geeft aan dat ze in 2025 wat conservatiever zullen zijn op investerings- en financieel vlak.'

Ondernemers die niet met vertrouwen kijken naar 2025 verwachten een recessiejaar en focussen meer op de korte termijn.

In welke mate kan u zich vinden in onderstaande uitspraken?

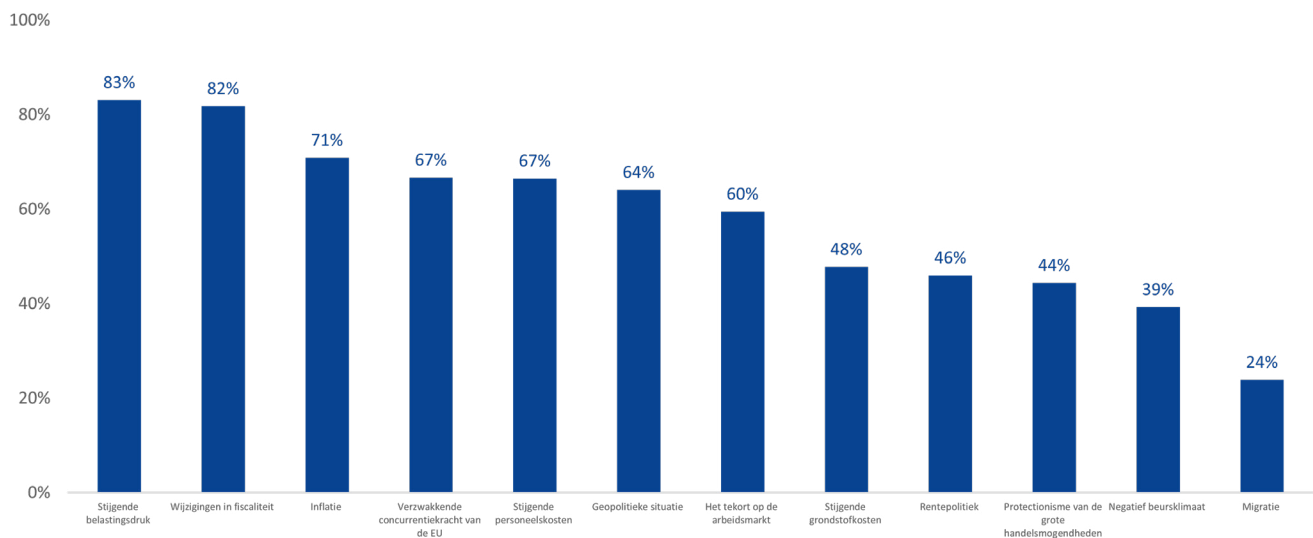
Bank Van Breda :

'We zien een groot verschil tussen ondernemers die 2025 met of zonder vertrouwen tegemoet kijken. De meerderheid in beide groepen uit een gevoel van onzekerheid en geeft aan niet all-in te gaan op vlak van investeringen en financiën in 2025. Van de ondernemers die niet met vertrouwen naar het komende jaar kijken verwacht maar liefst 80% dat 2025 een recessiejaar zal worden. 70% verwacht een moeilijk financieel jaar. We zien bij deze groep ook een focus op de korte termijn, terwijl dit bij ondernemers die met vertrouwen naar 2025 helemaal niet het geval is.'

De veranderende wetgeving en regelgeving en de op til zijnde fiscale veranderingen zijn de grootste bronnen van bezorgheid.

Wanneer u denkt aan uw onderneming of zaak, in welke mate maakt u zich dan zorgen over volgende zaken?

% dat zich eerder of helemaal wel zorgen maakt

Bank Van Breda :

Wanneer we ondernemers vragen waar ze zich zorgen over maken, zien we een overduidelijk resultaat: meer dan 4 ondernemers op 5 geven aan zich zorgen te maken over de veranderende belastingdruk en wijzigingen in fiscaliteit. Dit zijn echter niet hun enige zorgen: ook inflatie, geopolitiek en de moeilijkheden op de arbeidsmarkt (zowel in stijgende personeelskosten en het vinden van personeel) creëren bezorgdheid. De onzekerheid waarmee ondernemers naar 2025 kijken, wordt veroorzaakt door verschillende factoren en komt vanuit meerdere hoeken.

De impact van de Amerikaanse presidentsverkiezingen is de exponent van de onzekere factoren in 2025.

Hoe schat u de impact van de Amerikaanse presidentsverkiezingen in?

% dat eerder of helemaal akkoord is

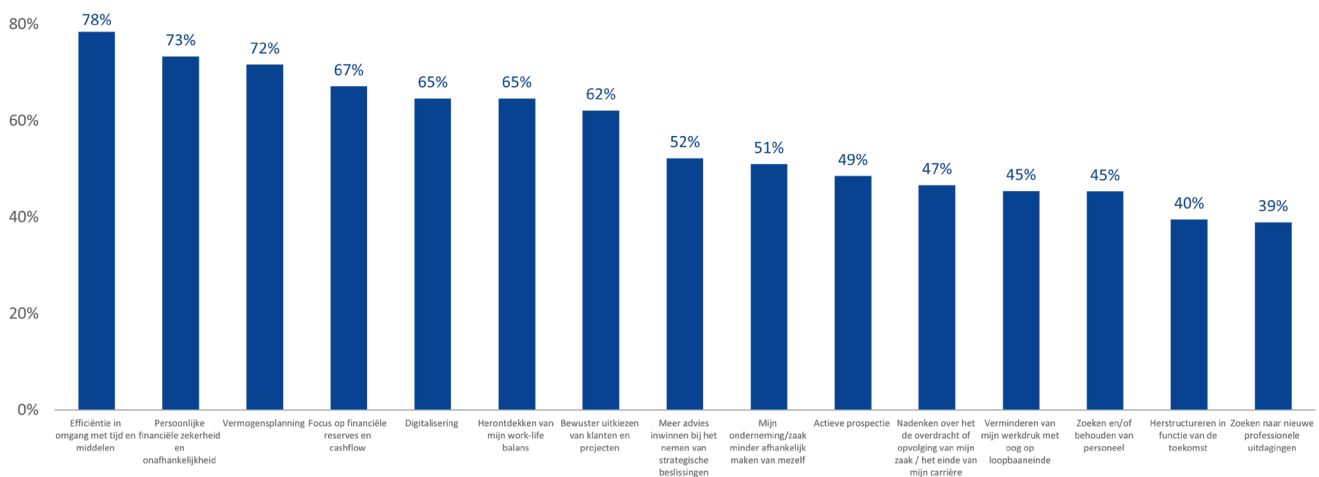
Bank Van Breda:

'Eén van de grootste bronnen van onzekerheid is de impact die de herverkiezing van Donald Trump zal hebben. De resultaten van de bevraging – die werd gehouden toen de uitkomst van de verkiezing reeds bekend was – zijn glashelder: niet minder dan 87% denkt dat dit het verdere verloop van de klimaatcrisis zal bepalen. Daarnaast verwacht de meerderheid van de ondernemers en vrije beroepen ook een impact in het supply chain landschap, op hun beleggingsportefeuille, en vreest 58% zelfs een mogelijke recessie.'

In 2025 staan vooral financiële aandachtspunten op de planning maar ondernemers willen ook verder inzetten op digitalisering, het herontdekken van hun work-life balans en zich beter laten omringen.

Waar zal u in 2025 meer aandacht voor hebben?

Bank Van Breda:

'Het fundament van een goed draaiende onderneming is uiteraard een sterke financiële basis. Dit begrijpen ondernemers zeker en vast. Ze geven zelfs aan dat ze hier in 2025 nog meer aandacht aan willen geven. De onzekerheid die de toekomst oproept, speelt hier zeker een rol, gezien we eerder zagen dat een meerderheid in 2025 een buffer wil bouwen om mogelijke onvoorziene klappen op te vangen. Het extra bewijs dat ondernemers in 2025 een beroep zullen blijven doen op hun ondernemingszin en zelfvertrouwen zien we in het feit dat ook een groot aantal wil blijven werken en investeren in hun zaak en in zichzelf.'

Welke voornemens hebben ondernemers voor 2025?

Bank Van Breda: 'Zowel op vlak van digitalisering, work-life balans en het inwinnen van advies zien we dat een groot deel van de ondernemers 2025 ziet als een jaar om te blijven groeien. De digitalisatiegolf wil men voortzetten door te blijven investeren in **digitale bedrijfsprocessen**. **41%** wil komend jaar (nog) meer **investeren in AI**.

Naast goede voornemens voor de zaak maken ondernemers ook goede voornemens voor zichzelf. **2 op 3** wil in 2025 haar/zijn work-life balans (her)ontdekken door meer aandacht te hebben voor **actieve ontspanning** en **55% wil vaker disconnecteren**. Daarnaast wil ook een groot deel van de ondernemers zich beter laten omringen bij het inwinnen van advies wanneer ze strategische beslissingen moeten nemen. Ze willen hierbij vooral **ervaringen uitwisselen met collega's**. **43%** wil in 2025 een persoon zoeken die ze als **klankbord** kunnen gebruiken.'

U verdient meer inzicht

**Bank Van Breda Deep Dive® is een
marktonderzoek bij ondernemers en/of vrije
beroepen rond diverse thema's. Interesse in
onze andere Bank Van Breda Deep Dives?
Scan de QR-code en ontdek ze allemaal.**

Wij behouden ons alle rechten voor. Behoudens uitdrukkelijk bij wet bepaalde uitzonderingen mag niets uit deze whitepaper worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt, op welke wijze ook, zonder de uitdrukkelijke voorafgaande toestemming van Bank Van Breda. De inhoud van de ter beschikking gestelde informatie is van algemene aard en niet aangepast aan persoonlijke of specifieke omstandigheden van hij die er kennis van neemt. De ter beschikking gestelde informatie kan niet beschouwd worden als een persoonlijk, professioneel, financieel en/of juridisch advies. Ondanks alle aan de samenstelling bestede zorg kan de ter beschikking gestelde informatie onvolledigheden of onjuistheden bevatten.

Bank Van Breda, noch haar aangestelden kunnen aansprakelijk gesteld worden voor de inhoud van de ter beschikking gestelde informatie, noch voor de rechtstreekse of onrechtstreekse schade die ontstaat of zou kunnen ontstaan uit het gebruik van de ter beschikking gestelde informatie.